

Wrocław, 12 listopada 2020 r.

dr hab. Jakub Stankiewicz, prof. AMKL
Akademia Muzyczna we Wrocławiu

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ magistra Cezarego PACIORKA

Zlecniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, pismo z dnia 08.10.2020 roku, zlecenie podjęte na podstawie art. 14 ust. 2 pkt. 2 **Ustawy z dnia 14.03.2003 roku** o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, w związku z artykułem 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku *Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o Szkolnictwie Wyższym i nauce*.

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Gdańsku, Nr 30/2018-19

w sprawie:

- wszczęcia przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej – instrumentalistyka, na wniosek Pana **magistra Cezarego Paciorka**
- wyznaczenia promotora w osobie p. doktora habilitowanego Macieja Grzywacza

Uchwały nr 99/2020 Senatu Akademii Muzycznej w Gdańsku, z dnia 7 września 2020 roku o wyznaczeniu mojej osoby jako recenzenta w przewodzie doktorskim mgra Cezarego Paciorka.

W świetle **Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki** (Dz.U 2016, poz. 882, z późniejszymi zmianami), Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Gdańsku posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora, w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka.

Do nadesłanego pisma przewodniego, podpisanego przez p. Justynę Ślubowską, Sekretarza Rady Dyscypliny Artystycznej Akademii Muzycznej w Gdańsku, datowanego 8 października 2020 roku, informującego o powierzeniu mi obowiązków recenzenta pracy doktorskiej Pana magistra **Cezarego Paciorka**, została dołączona następująca dokumentacja:

- Uchwała Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 17 grudnia 2018 roku w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego mgra Cezarego Paciorka i wyboru promotora,
- Uchwała Senatu o wyznaczeniu recenzentów z dnia 07.09.2020
- 1 egz. pracy doktorskiej wraz z dokumentacją, w wersji elektronicznej (płyta CD)

Niniejszym stwierdzam, że w świetle *Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art. 14 ust. 2 pkt. 2*, Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Gdańsku podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu na stopień doktora, w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka oraz wyznaczeniu mej osoby jako recenzenta pracy doktorskiej dla Pana magistra Cezarego Paciorka.

PODSTAWOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE DOKTORANTA

Pan magister Cezary Paciorek od wielu lat jest czołowym polskim akordeonistą jazzowym. W 1993 roku ukończył gdańską Akademię Muzyczną, a od 2012 roku jest jej wykładowcą. W maju 1997 nagrał płytę „Dances” jako akordeonista w zespole Zbigniewa Namysłowskiego. Współpraca z tym wybitnym artystą dała mu możliwość udziału w festiwalach w całej Europie. Równolegle Cezary Paciorek realizował projekty wraz z innymi muzykami. Nagrał ponad 50 płyt, muzykę do kilku filmów. W latach 1998-2011 w ankiecie Jazz Top czytelników miesięcznika Jazz Forum Cezary Paciorek zajmował pierwsze miejsce w kategorii "Instrumenty różne - akordeon". Skomponował także muzykę do siedmiu wejherowskich edycji Verba Sacra, w trakcie których Danuta Stenka czytała Biblię w języku kaszubskim. W 2017 roku wydawnictwo Dux wydało płytę Cezary Paciorek - Piotr Lemańczyk „Duology”. Powstała ona dzięki stypendium dla twórców kultury przyznanemu z budżetu Województwa Pomorskiego. Największym dotychczas dziełem Cezarego Paciorka jest muzyka do spektaklu „*Pusta Noc - gdy odchodzisz duszo*” skomponowana na sopran, bas, chór, orkiestrę kameralną i trio jazzowe.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Na pracę doktorską Pana magistra Cezarego Paciorka pod tytułem:

***„Akordeonista w zespole jazzowym na podstawie płyty
Kaszëbë according to Cezary Paciorek”***

składa się dzieło artystyczne zarejestrowane na płycie CD wraz z opisem.

OCENA DZIEŁA ZAREJESTROWANEGO NA PŁYTCIE CD

Płyta CD zawierająca nagrania projektu muzycznego: **Kaszëbë according to Cezary Paciorek** została nagrana w Studiu CUSTOM 34 w Gdańsku w dniach 18-20 stycznia 2019 roku.

obsada:

Cezary Paciorek - akordeon, pianino elektryczne Fendera, opracowanie muzyczne

Paulina Grochowska – śpiew

Maciej Sikała – saksofony

Piotr Lemańczyk – kontrabas

Adam Golicki – perkusja

Autorem realizacji nagrań jest Piotr Łukaszewski, mix i mastering Marek Romanowski.

Na płycie znalazło się czternaście utworów ludowych w aranżacji Cezarego Paciorka:

- **Zasôł jô tam pszënicã**
- **Sekretë**
- **Pòczekôj dzéweczkò**
- **Kòzeł**
- **Kaszëbë wòlają nas**
- **Wele wele wetka**
- **Rëbôk**
- **Na kamiszkù sedzała**
- **Hej, mòrze, mòrze**
- **Majewô wanoga**
- **Rëbôcë**
- **Mòje stronë**

- **Kòzeł** (wersja 2)
- **Pòczekòj dzéweczko** (wersja 2)

Płytę otwiera utwór **Zasół jô tam pszénicã**. Po dynamicznym wstępie i łączniku, następuje ekspozycja tematu, ciekawie interpretowanego przez wokalistkę Paulinę Grochowską. Połączenie kaszubskiej melodii ludowej ze światem jazzowym stanowi zapowiedź całej płyty. Artyści podeszli bardzo profesjonalnie do realizacji tego przedsięwzięcia, korzystając z konsultacji o charakterze językowym (Tomasz Fopke). Instrumentalne solo Macieja Sikały znamionuje jazz najwyższej próby. Cezary Paciorek w swoim solo instrumentalnym twórczo kontynuuje myśl Macieja Sikały na ostinatowej figurze harmonicznoritmicznej. Solo perkusji poprzedza ekspozycję tematu końcowego w postaci instrumentalnego łącznika. Bardzo efektowny utwór otwierający płytę.

Sekretë rozpoczyna ostinatowa figura, która poprzedza pojawienie się śpiewanego tematu. Saksofonowe solo Macieja Sikały - poprzez odwołanie do tradycji jazzowej, w sposób interesujący kontrastuje z ludowym charakterem tematu właściwego. Jest to w ogóle cecha charakterystyczna całego tego projektu muzycznego. Jednokrotna ekspozycja tematu, mająca charakter interludium zapowiada energetyczne solo akordeonu. Całość zwieńczona jest śpiewanym tematem końcowym.

Pòczekòj dzéweczko wprowadza słuchacza w bluesowy *feeling*. Na uwagę zasługuje bardzo ciekawa reharmonizacja diatonicznej melodii ludowej. W moim

przekonaniu utwór ten jest interesującą hybrydą kaszubskiej ludowej melodii i harmoniczno-rytmicznej oprawy, której korzeni należałoby szukać raczej w delcie Missisipi. Bardzo wartościowa propozycja stylistyczna.

Kòzeł to niezwykle interesujący przykład reharmonizacji ludowej melodii diatonicznej przy użyciu technik wywodzących się z harmonii modalnej. Solo akordeonu przywodzi na myśl dalekie reminiscencje *So What* Milesa Davisa.

W utworze **Kaszëbë wòlają nas** p. mgr Cezary Paciorek kontynuuje swoje eksperymenty z harmonią modalną. Pobrzmiwają echa twórczości Billy'ego Childs'a. Moją uwagę zwróciło energetyczne solo kontrabasu.

Wele wele wetka rozpoczyna się introdukcją perkusji, która ma charakter zbliżony do muzyki latynoamerykańskiej. Bardzo ciekawie brzmi *special chorus*, w którym akordeon harmonizuje melodię saksofonu. Wokalny temat kojarzy mi się nieco z twórczością Sonny'ego Rollinsa, który eksperymentował z folklorem karaibskim.

Utwór **Rëbôk** autorstwa Jana Trepczyka ma charakter lirycznej ballady jazzowej. Moją uwagę zwrócił bardzo ciekawy kontrapunkt akordeonu. Oryginalne rozwiązania harmoniczne wzbogacają emocjonalną i liryczną linię melodyczną. Energetyczne saksofonowe solo Macieja Sikały poprzedza ekspozycję tematu końcowego.

Na kamiszkù sedzała to urocza melodia ludowa. Wyobraźnia modalna doktoranta ma tutaj możliwość rozwinięcia skrzydeł. Prosta, diatoniczna melodia ludowa w opracowaniu Cezarego Paciorka zyskuje nową wartość. Zaproponowane przez

niego akordy stanowią wdzięczną bazę do improwizacji.

Hej, mòrze, mòrze to druga z kompozycji Jan Trepczyka - wybitnego kaszubskiego twórcy. Utwór w interpretacji zespołu Cezarego Paciorka ma charakter jazzowego walca. Solo Macieja Sikały przywodzi na myśl najlepsze jazzowe tradycje (Zoot Sims, Stan Getz). Następujące po nim solo akordeonu przynosi uspokojenie. Bardzo ciekawe jest myślenie melodyczne doktoranta. Słychać inspirację muzyką Tootsa Thielemansa.

Majewô wanoga to trzeci utwór Jana Trepczyka na tej płycie. Jak zaznacza doktorant w opisie dzieła, kompozycja ma budowę formalną AABA, a więc charakterystyczną dla standardów jazzowych. Bardzo ciekawe solo Cezarego Paciorka pokazuje jego wrażliwość i inwencję melodyczną.

Czwarty utwór Jana Trepczyka na tej płycie, a jedenasty w kolejności przedstawionych tu nagrań to **Rëbôcë**. Jan Trepczyk jest autorem słów i linii melodycznej. Jak zauważył doktorant w opisie dzieła, fakt, że linia melodyczna jest tworem samodzielnym, bez akordów, pozostawia dużą swobodę aranżerowi. Użycie przez Macieja Sikałę saksofonu sopranowego powoduje ciekawy efekt sonorystyczny.

Mòje stronë to utwór zamykający płytę. Dwie ostatnie pozycje na płycie to alternatywne wersje poprzednio zarejestrowanych utworów z dodatkiem fortepianu elektrycznego (Fender Rhodes). Ta płyta to swoiste artystyczne credo p. magistra Cezarego Paciorka. Daje on na niej w pełni upust swoim ludowym fascynacjom, wynikającym z potrzeby serca, a także przywiązania do ludowej tradycji i utworów, które zapewne słyszał w dzieciństwie. Trzeba tu podkreślić jego znaczącą rolę w popularyzowaniu kaszubskiego folkloru.

OCENA OPISU DZIEŁA

Opis dzieła składa się z dwóch głównych części. Po wstępie, w którym autor szkicuje cel pracy i definiuje problemy badawcze, w części pierwszej doktorant zwraca uwagę na historię akordeonistyki, snuje rozważania na temat szeroko pojętej improwizacji, w dalszej części opisując akordeonistów, którzy stanowili dla niego źródła inspiracji. (Art Van Damme, Richard Galliano).

Ciekawym podrozdziałem są rozważania autora na temat kaszubskich inspiracji w kontekście historycznym.

Część druga rozpoczyna się dywagacjami autora dotyczącymi synkretycznej roli akordeonisty jazzowego, po czym następuje pogłębiona analiza muzyczna utworów wchodzących w skład prezentowanego tu dzieła artystycznego. Moją uwagę zwróciły rozważania autora na temat roli improwizacji i improwizatora w procesie twórczym. Świadczą one o wysokim poziomie świadomości doktoranta, a także o jego przywiązaniu do tradycji.

Pracę wieńczy podsumowanie oraz interesująca bibliografia.

Praca doktorska została przygotowana w sposób staranny. Napisana jest językiem wartkim i przejrzystym. Opis zagadnienia hybrydy folkloru muzycznego regionu kaszubskiego i współczesnej muzyki jazzowej to bardzo ciekawe kompendium wiedzy i z pewnością stanie się wartościową pozycją w bibliografii badaczy, którzy będą zajmować się tym tematem w przyszłości.

KONKLUZJA

Na podstawie analizy materiałów dotyczących dorobku artystycznego p. magistra Cezarego Paciorka, przedstawionego tu dzieła oraz jego opisu, stwierdzam, że wszystkie składowe zasługują na wysoką ocenę. Doktorant jest bardzo dobrym instrumentalistą, ciekawym aranżerem, umiejętnie łączącym muzykę ludową z jazzem i konsekwentnie poszerzającym swoje zainteresowania

stylistyczne. Przedstawiona płyta jest wartościową pozycją fonograficzną a opis dzieła kompetentny.

W związku z powyższym spełnione zostały wymogi określone w Ustawie z dnia 14 marca 2003 roku, art. 13 ust. 1.

Pracę doktorską magistra Cezarego Paciorka przyjmuję.

.....
dr hab. Jakub Stankiewicz, prof. AMKL